

remteni, de ez csak a legujabb időkben sikerült Miklóssy szinigazgatónak.

Szinházi vigalmi adó. A háború utolsó éveiben keletkezett házánkban mint közvetlen pénzforrása a fővárosnak, az akkori rendkívüli kiadásokra. Első ízben 15% volt a vigalmi adó, majd 1924-ben 10%, 1928-ban 7.5%, végül 1929—30-ig 1.5%. A különböző mulatóhelyeknél, ahol asztalok is voltak a nézőtéren, először 30, majd az utóbbi években már csak 15% volt a vigalmi adó. Ugyancsak más elbírálás alá tartoztak az alkalmi hangversenyek (25—10%) és a táncelőadások, (25—15%) adói. A vigalmi adó feltalálásával együtt járt a forgalmi adó kivetése is, amelynél nem nézték azt, hogy művészi vagy csak üzleti produkcióról volt szó, hanem szigorúan kivették minden esetben 2% adóját a bruttó bevételnek. A vigalmi adónál is a % minden esetben a bruttó bevételből számítottatott. (Tiszay Andor.)

Szinházi vonat. Már ismert volt 1864-ben, midőn jan. 9-én a Budai Szinkör a székesfehérvári közönség részére hozzáférhetővé tette az „Ördög pilulái” előadását. („Sürgöny”, — 1864 jan. 1.)

Szinházi zsüri (jury) a régi színházi szerződések egyik legodiosabb intézménye. Jogot adott a szerződtető igazgatónak, hogy a szerződéses idő első heteiben azon esetben, ha valamely tag a hozzáfűzött várakozásoknak meg nem felelt, e tagtól megszabadulhasson. A vitás ügyben az igazgató és kifogásolt tag 2—2 megbizottja egy elnök vezetése alatt, kinek pártatlannak kellett volna lennie, ítélték. Elgondolásában nem is tehető kifogás ellene, mert hiszen valóban méltánytalan, hogy egy tag, akinek képességei nem felelnek meg, minden felmondás lehetősége nélkül terhelje egy évig az igazgató kiadásait, főleg, amikor a helyét egy másik megfelelő taggal pótolni is kell. Sajnos, azonban az intézménnyel üzőt visszaélések, melyeket a multban sohasem lehetett megakadályozni és alkalmasint a jövőben sem lehetne, arra indította a színészek közgyűlését, hogy a zsürit megszüntesse.

A zsüri tagjai — nagyobbreszt az igazgatótól függő helyzetben lévén — majdnem mindig — sokszor jobb meggyőződésük ellenére — az igazgató javára döntöttek, akit a döntés provokálásánál nem mindig a művészi szempontok vezettek. Nagyon sokszor előfordult, hogy oly tagot, akit a zsüri meg nem felelőnek találván, szerződéséből elmozdított, az igazgató a zsüri döntése után kisebb fizetéssel újból szerződtetett, úgy, hogy nyilvánvaló volt, hogy az igazgató nem találta meg nem felelőnek a kifogásolt tagot, csak kényszerhelyzetével és szegyenkezésével visszaélve, fizetését akarta ily jogtalan úton lejjebb szorítani. Szinte fel sem sorolható az a számos mód, mellyel az igazgatók a zsüri kikötésével visszaéltek. Körülbelül 25 év előtt törölték el a zsürit. Mint javaslat most is mindig újra vissza-visszatér a színészek közgyűlésén, de ép a sok ismert gyászos eset és súlyos visszaélés miatt alig hihető, hogy ez a jövőben valaha még törvényerőre emelkedjék. — Ujabban Budapesten szokás lett a zsürit választott bírósággal helyettesíteni: az igazgató is, az illető színházi tag is választ egy pár egyént, a kik összeülnek a vitás ügy elintézésére.

Szinházjegy: a színelőadás megtekintésére jogosító igazolvány. Ez az igazolvány lehet szelvény- vagy kártyaalakú. Gyakori eset, hogy színlap vagy műsor helyettesíti a Sz.-t. Az utóbbit különösen műkedvelő és zártkörű előadások megtekintésénél használják. (V. ö. Billet.)

Szinházjegyelővétel. (Lásd: Elővétel.)

Szinházjegyiroda. Azon üzletek, ahol a színházak jegyeit árusítják. Ilyen cégek Budapesten: Bárd Ferenc és Testvére, Harmonia, Rózsavölgyi és Társa, Központi Színházjegyiroda, Színházi Élet üzlete, Harnos László és Társa, Rohonczy Ilka, Breuer nővérek, Az Est kiadóhivatalai, Hungária fürdő, Csomay Kálmánné, Andrássy színházjegyiroda, Aurora, Budapesti Hirlap és Koncert-jegyiroda stb. (Az első Sz.-t Faludi Gábor alapította, Budapesten.)